

§ 9

Dnr KS285-10 265

Stadssjöns naturreservat

Utdrag till:
Miljö- och bygg-
nämnden

Bakgrund

Hovran är sedan lång tid tillbaka känt som en av mellansveriges viktigaste rast- och häckningslokal för fåglar. Hedemora kommun har därför beslutat att bilda ett naturreservat runt Stadssjön. Kommunen har tittat på olika avgränsningar och förslag till reservatsgränser innefattar endast kommunägd mark (Se bilaga 1). Reservatets slutliga gränser utmärks i fält.

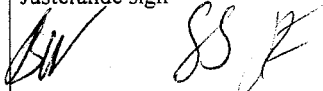
Uppgifter om naturreservatet

Namn	Stadssjöns naturreservat
Kommun	Hedemora
Län	Dalarna
NVR-ID	2023149
Natura 2000-beteckning	SE060256
Lägesbeskrivning	Strax öster om Hedemora vid Dalälven och sjön Hovran
Församling/socken	Hedemora församling/Hedemora socken
Terrängkartan	12G NV
Fastighetskartan	12G 6C och 12G 7C
Naturgeografisk region	Skogslandskapet norr om norrlandsgränsen
Kulturgeografisk region	Södra norrlands och norra svealands kust- och odlingsbygder
Fastigheter	Hedemora 2:13, 2:18, 2:27, 2:48, 2:49, 6:1, S:2
Nyttjanderätt	Brunna-Nibble Viltvårdsområde
Area	50 hektar
Förvaltare	Hedemora kommun

Syftet med reservatet

Enligt miljöbalkens 7 kapitel 4§ kan kommunen förklara ett område som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Alla dessa syften stämmer väl överens med instiftandet av Stadssjöns naturreservat.

Områdets värdefulla naturmiljöer utgörs av alluviala lövskogar nordliga boreala alluviala ängar, naturligt eutrofa sjöar med nate- eller dybladsvegetation samt alluviala lövskogar som tidvis översvämmas. Även för livsmiljöerna typiska arter ska gynnas av reservatets skötsel. Strukturer och funktioner som gamla grova träd, död ved, vattenståndsfluktuationer, välhävda gräsmarker ska finnas för att ovan angivna syfte ska kunna uppfyllas. Genom att delar av de igenväxta älvängarna restaureras gynnas det rika och för Hovranområdet typiska Forts

Exp 0218

§ 9, forts.

fågellivet. På så vis gynnas den biologiska mångfalden.

Ytterligare ett viktigt syfte med reservatet är att erbjuda allmänheten ett område för rekreation och naturupplevelse. För detta ändamål ska bla. en vandringsled och informationstavlor iordningsställas.

Skäl för beslut/Prioriterade bevarande värden

Stadssjöns naturreservat är 50 hektar och utgörs av Stadssjön och den mosaik av öppen älväng och lövskog som omger sjön. Stora delar av lövskogen har fått utvecklas fritt och uppvisar därför idag höga naturvärden. Det är i första hand närvaron av grova lövträd och död ved som gör skogen till en lämplig biotop för många arter. Vedsvampar, insekter och flera fågelarter är beroende av den här typen av skog och det är därför ytterst viktigt att skydda de spillror av orörd lövskog som fortfarande finns kvar i landskapet.

Även reservatets öppna marker hyser höga naturvärden, sett både till florin och till faunan. Fin starrvegetation återfinns i dessa delar och biotopen är mycket viktig för rastande och häckande fåglar. I Sverige har arealen hävdad naturlig gräsmark de senaste 100 åren minskat så att endast ca 10 % återstår. Eftersom många växt- och djurarter, i synnerhet fåglar, är knutna till just den här typen av marker är dessa arters existens beroende av att biotopen bevaras och att arealen helst ökar.

Ytterligare skäl till reservatsbildning är att Stadssjöns naturreservat ger kommunens innevånare och besökare goda möjligheter till rekreation och naturupplevelser. Vandringsleden sträcker sig genom de olika naturtyperna och visar väl den variation av växt- och djursamhällen som finns inom reservatet. Reservatets vandringsled är tänkt att sammanlänkas med leden som finns i det intilliggande statliga naturreservatet, Lilla älvgången. Efter färdigställandet av Broåleden, som binder samman Hedemora stad med Lilla älvgången, kommer det vara möjligt att på trevlig naturstig promenera från centrala Hedemora ända till Stadssjöns naturreservat. Det stadsnära läget gör också att skolorna i Hedemora kan bedriva undervisning i reservatet. Reservatets huvudentré är belägen nordväst om området, se bilaga 1. I närheten till entrén planeras en parkeringsplats, dess placering ännu inte fastställd.

Förutom att Stadssjöns naturreservat utgör ett Natura 2000-område så ingår det i Hovranområdet. Hovranområdet ligger inom Grådö-Hamreområdet som är av riksintresse för kulturminnesvård och delar av Hovranområdet har dessutom klassats som riksintresse för naturvård

Forts.

§ 9, forts.

enligt naturresurslagen. Hovranområdet är inte bara en av regionens finaste fågellokaler, utan har även värden som anses vara av internationell betydelse. Sverige är anslutet till Ramsarkonventionen (även benämnt Convention of Wetlands), vars syfte är att bevara våtmarker och de värden som är knutna till dessa. Detta skall ske bl.a. genom bildandet av naturreservat. Som ett led i arbetet med konventionen har en lista med de värdefullaste områdena upprättats. I Sverige finns idag 51 våtmarksområden som förts upp på Ramsarlistan, varav Hovranområdet är ett av dem.

Motiv till skyddsform

På grund av områdets höga naturvärden, kulturhistoriska värden samt värden för friluftslivet och behov av långsiktigt skydd och skötsel bedömer kommunen att ett förordnande som naturreservat ger de bästa förutsättningarna att bevara området.

Miljömål

Beslutet överensstämmer med miljö kvalitetsmålen *ett rikt odlingslandskap, levande skogar, myllrande våtmarker, ett rikt djur- och växtliv samt god bebyggd miljö.*

Avvägning mellan allmänna och enskilda intressen

Förutsättningarna för att bevara och utveckla värdena i reservat anses vara goda om området sköts enligt de riktlinjer som ges i skötselplanen. Tillgängligheten och möjligheten till friluftsliv bedöms inte störa djurlivet i någon större utsträckning och medför endast ringa slitage på området.

Vid en intresseprövning mot enskilda intressen som kommunen har gjort enligt 7 kap. 25 § miljöbalken, bedöms att de inskränkningar som föreslås i enskilds rätt att använda mark eller vatten, inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet skall tillgodoses.

Kommunen finner i enlighet med 3 kap. 6 § miljöbalken och 5 § förordningen (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden mm. att beslut om att avsätta området som naturreservat är väl förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med den för området gällande kommunala översiktsplanen.

Reservatsföreskrifter

Med stöd av 5, 6 och 30 §§ miljöbalken föreskriver kommunen följande.

forts

§ 9, forts.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Det är förbjudet att inom reservatet:

- A1. uppföra byggnad eller anläggning på såväl mark som i vatten såsom vallar, bryggor, luft- eller markledning
- A2. anlägga väg, anordna upplag, borra, gräva, schakta, uppfylla, tippa, dika, dämna, eller lägga igen diken. Se undantag från A2 nedan.
- A3. utföra skogsvårdsåtgärder eller ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle
- A4. framföra motordrivet fordon annat än i samband med uttransport av fällt vilt med s.k. älghugare eller motsvarande
- A5. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, kalka eller gödsla mark eller vatten
- A6. kultivera ängar och naturbetesmarker
- A7. odla energigrödor

Ovanstående föreskrifter skall inte utgöra hinder för förvaltaren att utföra de åtgärder som erfordras för reservatets vård och skötsel. Undantaget från A2 är Hamreån som tillåts dikas och rensas för att inte jordbruksmark ska översvämmas och bli obrukbar.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt skall tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas:

- B1. utmärkning av reservatet,
- B2. anläggande av parkeringsplats och vandringsleder samt uppsättning av informationstavlor,
- B3. genomförande av undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden,
- B4. Åtgärder som är nödvändiga för reservatets restaurering och skötsel, t ex gallring, röjning, fräsning, slåtter och betesdrift.

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordning i övrigt inom naturreservatet

Det är förbjudet att inom reservatet:

- C1. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående och omkullfallna träd och buskar.
 - C2. fanga och insamla ryggradslösa djur på sådant sätt att deras biotoper eller reproduktionsmiljöer skadas eller förstörs.
 - C3. uppsätta tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift.
- forts

§ 9, forts.

- C4. utan kommunens tillstånd anordna lägerverksamhet.
- C5. utan kommunens tillstånd anordna tävlingar.
- C6. medföra okopplad hund eller annat lösgående husdjur.
- C7. tälta
- C8. göra upp öppen eld på annan plats än särskilt iordningsställd plats som är markerad med skylt.
- C9. skada, plocka eller samla in växter eller växtdelar. Plockning av bär och matsvamp för eget behov är dock tillåtet.

D. Föreskrifterna i A-C skall inte utgöra hinder för förvaltaren att utföra de åtgärder som behövs för att uppnå reservatets syfte.

Andra föreskrifter som gäller för området

Området ingår i Natura 2000-området Stadssjön som har en egen bevarandeplan vilken reglerar markanvändningen. Detta för med sig förpliktelser för markägare och verksamhetsutövare. Märk att skiftena Hedemora 2:27 (skifte 1) samt del av Hedemora 6:1 (skifte 47) exkluderas naturreservatet men ingår fortfarande i Natura 2000-området.

Kommunen vill erinra om att utöver reservatsföreskrifterna, gäller även andra lagar, föreskrifter och förordningar för området.

Ekonomi och ansvar

Serviceförvaltningen har budgeterat för kostnader för iordningställande och underhåll av reservatet under verksamheten för skogsskötsel. För iordningställande av reservatet kan också bidrag sökas från Naturvårdsverket, Länsstyrelsen och EU.

Fastställande av skötselplan

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer kommunen bifogad skötselplan (bilaga 2).

Synpunkter och process

Alla sakägare, intresseföreningar och berörda myndigheter hade under tiden 13 augusti - 10 september 2010 tillfälle att kontakta kommunen för utbyte av synpunkter och närmare information. Skriftliga synpunkter skulle vara inlämnade senast den 10 september.

Några yttranden inkom och har föranlett följande förändringar:

- Hamreån behöver dikas och rensas för att inte jordbruksmark ska översvämmas och bli obrukbar. Detta tillåts i reservatet.
- Förbudet på fågeljakt tas bort från föreskrifterna då inte ett förbud mot fågeljakt inte är väsentligt för reservatets syfte. Jakten regleras i Jaktlagen.

forts

§ 9, forts.

- Föreskriften om jakt med drivande hund tas bort från bestämmelserna eftersom detta regleras av Jaktlagen.

För samtliga yttranden se bilaga 4: samrådsredogörelse.

Beredning

2010, 10 november, MBN, återremiss med önskemål om information angående budget och skötsel

2010, 13 augusti - 10 september, samråd

2010, skifte 1 i fastigheten Hedemora 2:27 och del av skifte 47 av fastighet Hedemora 6:1 exkluderas reservatet då de är för små för att utveckla biologisk mångfald.

2006, Peter Sennblad, Firma småskog, anlitas för att förbereda reservatsbildandet.

2004, Naturvårdsverket betalar ut ett statsbidrag.

1996, Miljökontoret håller ett första informationsmöte.

1996, Fastighetskonsulten Svefa anlitas för att sköta kontakten med markägarna

1996, Tekniska nämnden får i uppdrag av KSAU att sköta markaffärerna.

1996, ansökan om bidrag för markinlösen hos Naturvårdsverket.

1993, fråga från Länsstyrelsen om att åstadkomma skydd för Stadssjön.

Miljö- och byggnämnden den 8 december 2010, § 121

Kommunstyrelsens strategiutskott den 17 januari 2011, § 6

Kommunstyrelsen har beslutat att befintlig entré och parkering ska användas. Dialog med markägarna ska ske före kommunfullmäktiges sammanträde.

Kommunstyrelsen rekommenderar att texten i beskrivningen av syftet skrivs på ett språk som gemene man kan förstå.

Beredning

Kommunstyrelsens strategiutskott den 17 januari 2011, § 6

Kommunstyrelsen den 1 februari 2011, § 29

Yrkanden

Ulf Hansson (S), Karl-Erik Pettersson (MP) och Owe Ahlinder (C) yrkar bifall till förslaget.

Forts

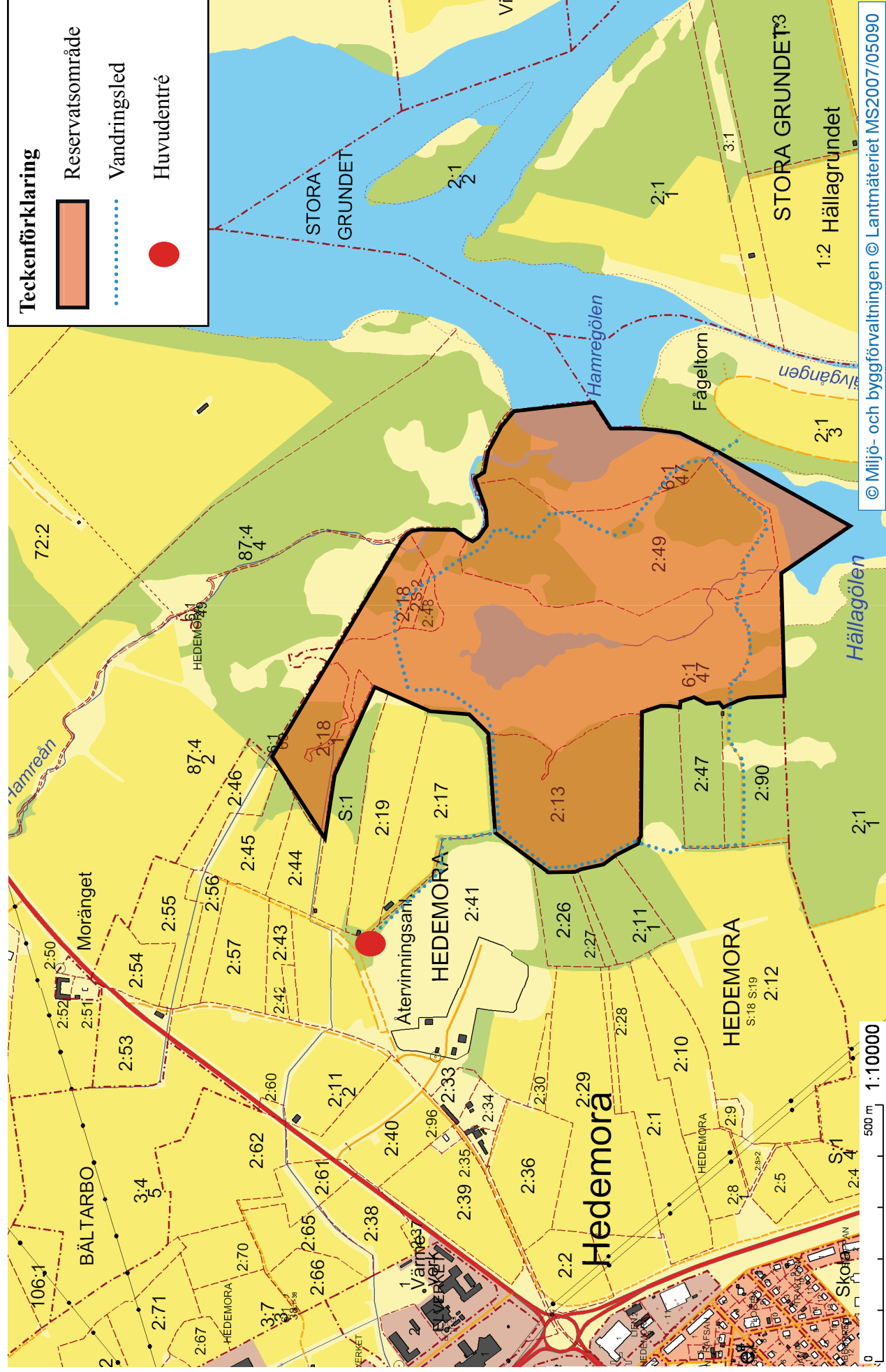
§ 9, forts

Kommunfullmäktiges beslut:

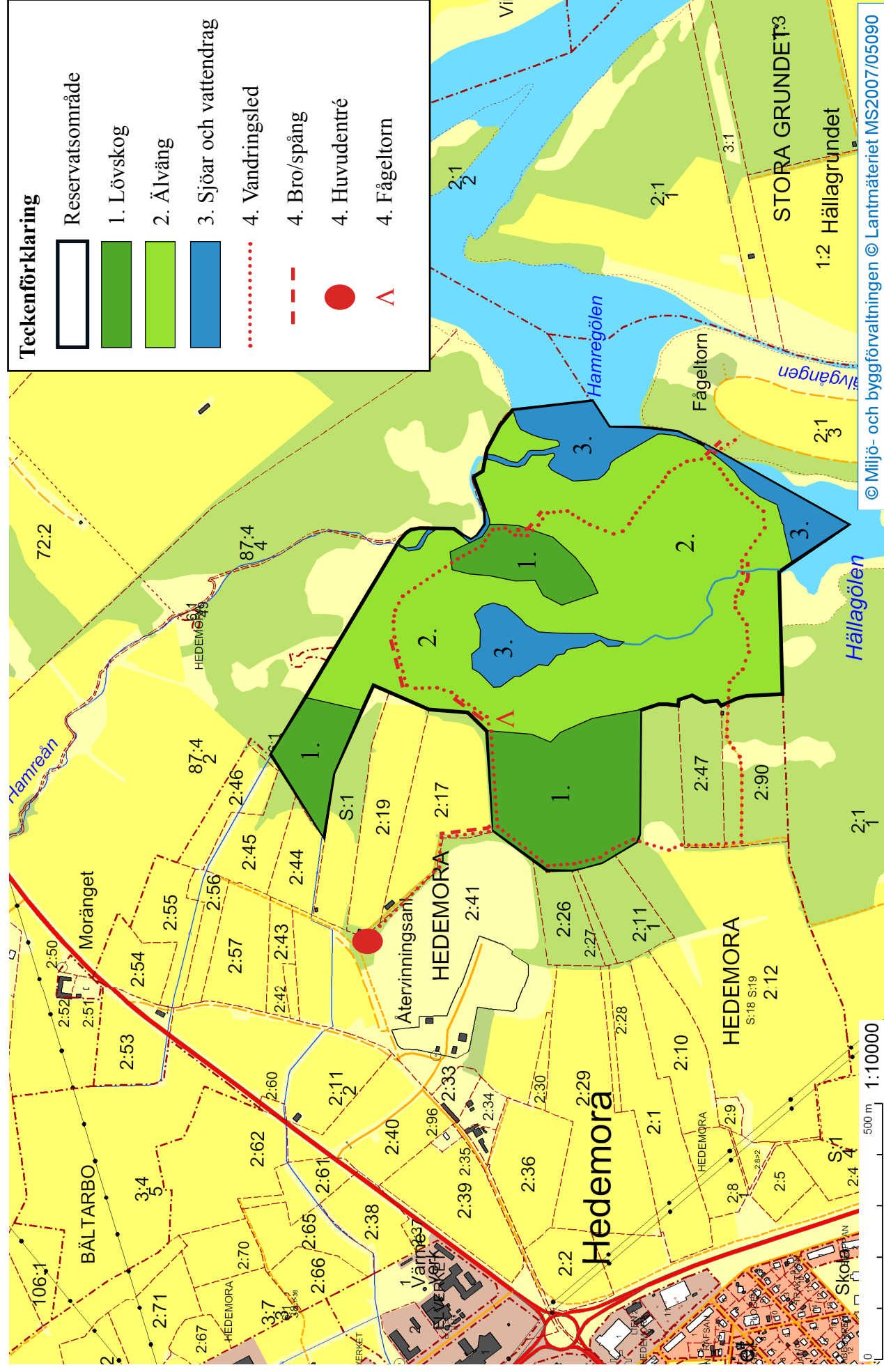
1. Kommunfullmäktige antar förslaget om reservatsbildning, med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808). Område som avgränsats på bifogad karta, bilaga 1, förklaras som naturreservat. Reservatets slutliga gränser utmärks i fält.
 2. Reservatet namn skall vara *Stadssjöns naturreservat*.
-

Bilaga 1: Karta över Stadssjöns naturreservat

Bilaga 1: Karta över Stadssjöns naturreservat, skötselområden

Bilaga 2: Skötselplan för Stadssjöns naturreservat

BESKRIVNINGSDDEL

1. Syfte med naturreservatet

Enligt miljöbalkens 7 kapitel 4§ kan kommunen förklara ett område som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Alla dessa syften stämmer väl överens med instiftandet av Stadssjöns naturreservat.

Områdets värdefulla naturmiljöer utgörs av alluviala lövskogar nordliga boreala alluviala ängar, naturligt eutrofa sjöar med nate- eller dybladsvegetation samt alluviala lövskogar som tidvis översvämmas. Även för livsmiljöerna typiska arter ska gynnas av reservatets skötsel. Strukturer och funktioner som gamla grova träd, död ved, vattenståndsfuktuationer, välhåvade gräsmarker ska finnas för att ovan angivna syfte ska kunna uppfyllas. Genom att delar av de igenväxta älvängarna restaureras gynnas det rika och för Hovranområdet typiska fågellivet. På så vis gynnas den biologiska mångfalden.

Ytterligare ett viktigt syfte med reservatet är att erbjuda allmänheten ett område för rekreation och naturupplevelse. För detta ändamål ska bl.a. en vandringsled och informationstavlor iordningsställas.

2. Beskrivning av bevarandevärdena

2.1. Administrativa data

Objektsnamn	Stadssjöns naturreservat
Naturvårdsregister-ID	2023149
Skyddsform	Naturreservat
Län	Dalarna
Kommun	Hedemora
Markslag och naturtyper:	
Skogsmark	14,8 ha
Alluviala lövskogar som tidvis översvämmas (91E0)	14,8 ha
Våtmark	30,2 ha
Nordliga boreala alluviala ängar (6450)	26 ha
Sötvatten	5,2 ha
Naturligt eutrofa sjöar med nate- eller dybladsvegetation (3150)	2,1 ha
Prioriterade bevarandevärden:	
Biologiska värden, markslag	Skog, våtmark, och sötvatten
Kulturmiljövärden	Markanvändning, markslag
Naturtyper / Växtsamhällen	Alluviala lövskogar som tidvis översvämmas (91E0) Nordliga boreala alluviala ängar (6450) Naturligt eutrofa sjöar med nate- eller dybladsvegetation (3150) Starrsamhällen

Strukturer	Grova träd, död ved, naturliga vattenståndsfluktuationer, väl avbetad eller slåttad gräsmark.
Arter	Rastande och häckande fåglar
Friluftsliv	Upplevelse och rekreation

2.2. Historisk och nuvarande markanvändning

Markerna runt Stadssjön användes tidigare som naturliga fodermarker, dvs. att produktionen av gräs antingen betades av kreatur eller togs tillvara som vinterfoder. Allt eftersom jordbruket rationaliserades och produktionen på åkermarkerna ökade minskade behovet av fodret från de naturliga fodermarkerna. Detta ledde i sin tur till att brukandet av dessa ofta mer svårbrukade marker upphörde på de flesta ställena i Sverige. Vid Stadssjön avtog hävden under 1950- och 60-talet då vattenregleringen av Dalälven utökades vid Avesta. När sedan hävden helt upphört började mycket av marken växa igen. Mycket av de höga naturvärden som de brukade markerna medförde har idag försvunnit, men på vissa delar har istället andra naturvärden uppstått. Idag brukas inte området alls men viss jakt bedrivs och periodvis genomförs älgafari. Det är dessa safaries som är upphovet till att det i reservatsområdet redan finns ett system av vandringsleder.

2.3. Områdets bevarandevärden

2.3.1. Biologiska bevarandevärden

Stadssjöns biologiska bevarandevärden kan delas upp i två huvudgrupper. Efter att hävden av markerna upphört tilläts området att utvecklas fritt och vissa delar har idag utvecklat en naturlövskog med höga naturvärden i form av grova träd och mycket död ved. Till denna naturtyp är flera arter knutna, framförallt de som är beroende av död ved, t.ex. hackspettar, vedlevande insekter och vedsvampar. Den andra typen av bevarandevärden återfinns i det öppna landskapet. Hävdade strandängar hyser många växt- och djurarter för vilka hävden är livsavgörande. Bland fåglar som är knutna till denna naturtyp kan nämnas brushane, gluttonäppa, storspov, enkelbeckasin, kornknarr, ängspioplärka, tofsvipa, gulärla och många flera. Stadssjöns höga vegetation erbjuder bra häckningsmöjligheter för brun kärrhök, rördrom, rörhöna och vattenrall. Dessutom är sjön sedan tidigare känd som rastplats för flyttande blåhake. På grund av att det är stor brist på alla de naturtyper som ingår i reservatet är det viktigt att dessa bevaras.

2.3.2. Kulturhistoriska bevarandevärden

De kulturhistoriska bevarandevärdena består främst i att markerna under lång tid varit hävdade och att reservatet ingår i ett område som är avsatt som riksintresse för kulturmiljö. För att dessa värden ska bevaras och helst utvecklas måste delar av reservatet restaureras till hävdade gräsmarker.

2.3.3. Geovetenskapliga bevarandevärden

Stadssjöns naturreservat angränsar till Dalälven och utvidgningen av älven som bildar sjön Hovran. I Hovran sker oavbrutet en transport av sediment. Genom erosion och sedimentation förändras Hovrans stränder och öar ständigt.

2.3.4. Bevarandevärden för friluftslivet

Med sitt tätortsnära läge ger Stadssjöns naturreservat utmärkta möjligheter till rekreation och naturupplevelser. Efter att Broåleden färdigställts ska det förhoppningsvis vara möjligt att promenera från Hedemora centrum ända ned till Stadssjöns naturreservat. Utmed reservatets vandringsled kommer besökare att kunna uppleva områdets natur, framförallt det rika fågellivet. Naturupplevelsen i kombination med den information som informationstavlorna ger är goda förutsättningar för att besökarna förstår vikten av miljöarbete och naturvårdande insatser.

2.4. Källförteckning

- Larsson, T. & Lindahl, H. (1989). *Svenska våtmarker av internationell betydelse: våtmarkskonventionen och CW-listan*. Solna: Statens naturvårdsverk. ISBN: 91-620-1068-9
- Länsstyrelsen i Dalarnas län, naturvårdsenheten 1972. *Faunan vid Hovran och Trollbosjön, Hedemora kommun*. Länsstyrelsen i Dalarnas län meddelande 1972:3. Falun.
- Länsstyrelsen i Dalarnas län, naturvårdsenheten 1988. *Naturvårdsprogram för Kopparbergs län*. Länsstyrelsen i Dalarnas län 1988. Falun.
- Länsstyrelsen i Kopparbergs län (1994). *Hovran: en utredning om CW-området*. Miljövårdsenheten 1994:2. ISSN:1101-3044
- Naturvårdsverket 2003. *Bildande och förvaltning av naturreservat*. Naturvårdsverket handbok 2003:3. Stockholm.
- Naturvårdsverket 2003. *Natura 2000, Art- och naturtypsvisa vägledningar*. Naturvårdsverket 2003. Stockholm.
- Naturvårdsverket 2003. *Natura 2000 i Sverige, Handbok med allmänna råd*.
- Naturvårdsverket handbok 2003:9. Stockholm.

PLANDEL

3. Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Reservatet är indelat i 4 skötselområden, vilka utgår ifrån den skötsel som ska genomföras (Se bifogad karta). Skötselområdena är:

1. Lövskog med begränsning av granens etablering.
2. Strandängar med slåtter eller bete.
3. Sjöar och vattendrag.
4. Friluftsliv och skötsel av anläggningar.

Skötselplanens skötselområde 1: Lövskog

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- Arealen alluviala lövskogar som tidvis översvämmas (91E0) är 14,8 hektar.
- Andelen lövträd är minst 90% av virkesförrådet.
- Relationen död/levande ved är minst 1/5.
- Minst 50% av arealen översvämmas årligen (vår och/eller höst).
- Mindre hackspett häckar i området.

Skötselåtgärder

Föryngring av gran ska kontinuerligt tas bort. I övrigt lämnas skötselområdet för fri utveckling, vilket ska leda till att naturvärdena utvecklas genom naturlig dynamik.

Skötselplanens skötselområde 2: Älvängar

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- Arealen nordliga boreala alluviala ängar (6450) är 26 hektar.
- Minst 80% av arealen är väl hävdad gräsmark varje år vid vegetationsperiodens slut.
- Krontäckning av buskar och träd som vuxit upp i välhävde landskap är högst 10%. Antalet träd och dess utbredning måste dock anpassas så att betesmarken/slätterängen uppfyller kriterierna för EU:s miljöstöd. Vedartad igenväxningsvegetation förekommer inte.
- Hela området översvämmas årligen (vår och/eller höst).
- Minst en av arterna storspov, brushane och grönbena häckar i området.

Skötselåtgärder

Området restaureras genom att i stort sett alla träd och buskar avverkas. I övergången mellan lövskog och öppen mark ska vissa träd och buskar sparas så att ett mosaikartat skogsbryn erhålls. I den öppna marken ska ett fåtal lägre buskar sparas till gagn för i första hand vissa fågelarter, som t.ex. rosenfink. Dessa buskar får dock inte växa sig höga (< 3 m) eftersom de annars kan fungera som utsiktsplatser för kråkfåglar, s.k. predatorträd. De delar av markerna som är kraftigt tuvade bör under restaureringsfasen fräsas för att växtligheten ska gynnas. Om behov uppstår ska fräsning upprepas vid senare tillfälle.

Efter genomförd restaurering ska arealen årligen hävdas genom bete eller slåtter. Om det är ekonomiskt genomförbart bör hävden ske så att ca 1/5 av arealen lämnas ohävdad varje år. Vilken del som inte hävdas växlar från år till år, men ingen del får vara ohävdad mer än ett år under en femårsperiod. På så sätt gynnas bl.a. kornknarr. Mycket viktigt är att eventuell stängsling görs så att en ekologiskt funktionell fällindelning skapas. Detta gör att betetryck och tid för bete kan styras så att en optimal hävd för skötselområdets olika delar uppnås.

Skötselplanens skötselområde 3: Sjöar och vattendrag

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- Arealen naturligt eutrofa sjöar med nate eller dybladsvegetation (3150) är 2,1 hektar i den egentliga Stadssjön.
- Skötselområdet påverkas av kraftiga vattenståndshöjningar vår och höst.
- Arealen vassartad vegetation inte är större än vid reservatets bildande.
- Minst en av arterna brun kärrhök, rörhöna, vattenrall och rördrom häckar i området.

Skötselåtgärder:

Inga specifika åtgärder är aktuella för skötselområdet. Eventuellt kan det i framtiden bli nödvändigt att begränsa den vassartade vegetationens utbredning. För att intilliggande marker ska fungera som de gör idag kan det uppstå behov av att rensa Hamreån.

Skötselplanens skötselområde 4: Friluftsliv och skötsel av anläggningar

Bevarandemål:

- Minst en väl underhållen informationstavla ska finnas i anslutning till området.
- Minst 2,5 kilometer välskött vandringsled ska finnas. Där så behövs ska spänger och broar finnas.
- Ett fågeltorn, placerat på strategisk plats, ska finnas.

Skötselåtgärder:

En informationstavla ska sättas upp vid parkeringen eller vid huvudentrén till reservatet. Huvudentrén till reservatet blir i nordväst, se karta. Parkeringens exakta lokalisering är vid antagandet inte fastställd.

När vandringsleden genom området är färdigställd och sammanbunden med vandringsleden i det angränsande naturvårdsområdet så är det lämpligt att ytterligare en informationstavla sätts upp där leden korsar naturreservatets gräns. Ett fågeltorn ska sättas upp på för ändamålet lämplig plats, se karta.

Det system av vandringsleder som idag finns i området ska användas och utvecklas så att besökare finner reservatet tillgängligt. En förbättrad tillgänglighet och ett större antal besökare i reservatsområdet kommer dock inte att innebära någon påtaglig ökning av slitage och störning, och står därför inte i konflikt med övriga syften med reservatet.

4. Uppföljning**4.1. Uppföljning av skötselåtgärder**

Entreprenörer ansvarar för dokumentation av vilka åtgärder som genomförts och när de genomförts.

Kommunen ansvarar för att uppföljning av genomförda skötselåtgärder sker i slutet på varje år, det år då åtgärderna genomförts.

4.2. Uppföljning av bevarandemål

Kommunen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs varje år för:

- Informationstavlor
- Vandringsled

Kommunen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs var 6:e år för:

- Prioriterade arter som anges under respektive skötselområdes bevarandemål

Kommunen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs var 12:e år för:

- Utbredning av naturtyper
- Död ved
- Utbredningen av gran
- Typiska arter

Parametrar och mått framgår av preciseringarna av bevarandemålen för respektive skötselområde.

5. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Skötselområde	Prio	Finansiering
Restaurering av betesmark/slåtterängar	2011- 2013, i samråd med Länsstyrelsen	2	1	Miljöstöd
Bete/slåtter	Varje år	2	1	Miljöstöd
Utmärkning av reservatsgräns	2011	Hela reservatet	1	Reservatsanslag
Röjning vandringsled	Varje år	4	2	Reservatsanslag
Nya spänger	2011	4	2	Reservatsanslag
Fågeltorn	Senast 2015	4	3	Reservatsanslag
Informationstavla	2011	4	2	Reservatsanslag
Uppföljning av skötsel	Varje år	1,2,3,4	1	Reservatsanslag
Uppföljning av bevarandemål	Varje, var 6:e, resp. var 12: år	1,2,3,4	1	Reservatsanslag